

6. ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

SCIENCE

НАУКА

Գիտական կազմակերպությունները, անկախ դրանց ճյուղային պատկանելիությունից, կատարում են գիտական հետազոտություններ, ներառելով հիմնարար կիրառական հետազոտություններ և մշակումներ գիտության բոլոր ճյուղերում, ինչպես նաև գիտատեխնիկական ծառայություններ:

Գիտական հետազոտություններ և մշակումներ կատարող գիտական կազմակերպությունները ներառում են գիտահետազոտական ինստիտուտները, շինարարական նախագծային և նախագծահետախուզական կազմակերպությունները, դեպի դուրս արտադրանք բաց չթողնող փորձարարական գործարանները, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները, գիտահետազոտական, նախագծաճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ կատարող արդյունաբերական կազմակերպությունների գիտատեխնիկական ստորաբաժանումները, ինչպես նաև հաշվետու տարում իրենց կազմում հետազոտություններ և մշակումներ կատարող ստորաբաժանումներ ունեցող այլ կազմակերպությունները:

Գիտահետազոտական, նախագծա-ճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ կատարող մասնագետների թվաքանակում ներառված են գիտատեխնիկական աշխատանքների կատարմանն անմիջականորեն մասնակցած բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթությամբ (ներառյալ ասպիրանտները) մասնագետները, ինչպես նաև գիտատեխնիկական աշխատանքներ կատարող գիտական կազմակերպությունների և ստորաբաժանումների ղեկավարները:

Research institutions regardless of their branch identity are engaged in research activities including fundamental and applied researches and developments in all branches of science, and also in rendering scientific and technical services.

Research institutions and enterprises engaged in research activities include research institutes, design and prospecting organisations, pilot production plants not serving any outside entities, higher education institutions, scientific and technical units of industrial enterprises engaged in research, design and technological work, and also other organisations reporting R&D activities in the period covered by their reports.

Specialists engaged in research and design and technological works cover specialists with higher and middle vocational education (including post-graduates) who are directly involved in performing research and technical works, and also heads of research institutions and subdivisions involved in research activities.

Научные организации, независимо от их отраслевой принадлежности, выполняют научные исследования, включающие фундаментальные, прикладные исследования и разработки во всех отраслях науки, а также научно-технические услуги.

Научные организации, выполняющие научные исследования и разработки, включают научно-исследовательские институты, проектные и проектно-изыскательские организации строительства, опытные заводы, не выпускающие продукцию на сторону, высшие учебные заведения, научно-технические подразделения на промышленных организациях, выполняющие научно-исследовательские, проектно-конструкторские и технологические работы, а также другие организации, имеющие в своем составе подразделения, выполнявшие в отчетном году исследования и разработки.

В численность специалистов, выполнявших научно-исследовательские, проектно-конструкторские и технологические работы, включены специалисты с высшим и средним профессиональным образованием (включая аспирантов), непосредственно участвовавшие в выполнении научно-технических работ, а также руководители научных организаций и подразделений, выполнявшие научно-технические работы.

Գիտահետազոտական, նախագծա-ճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ կատարող մասնագետների թվաքանակում չեն ներառվում տնտեսագիտական և ֆինանսական ստորաբաժանումների, նյութատեխնիկական ապահովման ստորաբաժանումների, գիտատեխնիկական տեղեկատվության մարմինների, գիտական, գիտատեխնիկական և այլ մասնագիտական գրադարանների, արտոնագրային ծառայությունների մասնագետները և դեկավարները, բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթություն չունեցող լաբորանտները, հաշվապահության, կադրային ծառայության աշխատողները, գործավարները և այլն:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների գիտամանկավարժական աշխատողներ են համարվում մանկավարժական գործունեության հետ համատեղ գիտահետազոտական ստորաբաժանումներում կամ ԲՈՒՀ-երի ամբիոններում գիտատեխնիկական աշխատանքներ կատարող մասնագետները:

Excluded are managers and other accounting and planning staff, financial and material supply functionaries, and also personnel engaged in supplying scientific and technical information, those serving scientific and technical, and other special libraries, workers of patent units, laboratory workers without higher or middle vocational education, secretary, clerical workers, etc.

Scientific-pedagogical workers of higher educational institutions, workers engaged in educational activity combine this with performing research and technical works in research subdivisions or at faculties of higher educational institutions.

В численность специалистов, выполнявших научно-исследовательские, проектно-конструкторские и технологические работы, не включены руководители и специалисты экономических и финансовых подразделений, подразделений материально-технического обеспечения, органов научно-технической информации, научной, научно-технической и других специальных библиотек, патентных служб, лаборанты, не имеющие высшего и среднего профессионального образования, работники бухгалтерии, кадровых служб, делопроизводители и др.

Научно - педагогические работники высших учебных заведений - работники, выполняющие наряду с педагогической деятельностью научно-технические работы в научно-исследовательских подразделениях, либо на кафедрах ВУЗ-ов.

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
SCIENCE
НАУКА

6.1. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՆԵՐՔԻՆ ԾԱԽՍԵՐ¹
DOMESTIC COSTS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT¹
ВНУТРЕННИЕ ЗАТРАТЫ НА ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ ¹

	2015	2016	2017	2018	2019	
Ներքին ծախսեր, ընդամենը մլն. դրամ	11 929.9	11 074.4	11 867.6	10 532.2	11 682.5	Domestic costs, total mln. drams Внутренние затраты, всего млн. драмов
որից՝ բյուջետային միջոցների հաշվին	9 308.4	8 611.0	8 981.7	7 798.1	8 572.7	of which: из которых: at the expense of budgetari funds за счет бюджетных средств

6.2. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ
NUMBER OF ORGANIZATIONS ENGAGED IN RESEARCH AND DEVELOPMENT
ЧИСЛО ОРГАНИЗАЦИЙ, ВЫПОЛНЯЮЩИХ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ

	2015	2016	2017	2018	2019	
Գիտական կազմակերպություններ, ընդամենը	70	69	69	63	63	Scientific organizations, total Научные организации - всего

6.3. ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ
NUMBER OF EMPLOYEES OF ORGANIZATIONS ENGAGED IN SCIENTIFIC RESEARCHES AND DEVELOPMENTS
ЧИСЛЕННОСТЬ РАБОТНИКОВ ОРГАНИЗАЦИЙ, ВЫПОЛНЯЮЩИХ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ

(մարդ)

(persons)

(человек)

	2015	2016	2017	2018	2019	
Ընդամենը	5 044	4 881	4 822	4 452	4 539	Total Всего
այդ թվում՝ հետազոտողներ և տեխնիկներ	4 164	4 002	3 807	3 552	3 512	including: из них: researchers and technicians исследователи и техники
օժանդակ անձնակազմ	503	537	527	453	457	support personnel вспомогательный персонал
այլ	377	342	488	447	570	other прочие

¹ Ըստ վիճակագրական հաշվետվությունների տվյալների:
According to the data of the statistical reporting data.
По данным статистических отчетностей.

	2015	2016	2017	2018	2019	
Նրանցից ունեն գիտական աստիճան						Of whom those having academic degrees of:
Գիտությունների դոկտորի այդ թվում՝	457	436	496	410	425	Из них имеют ученую степень: Доктор наук including:
հետազոտողներ և տեխնիկներ	457	436	495	410	425	из них: researchers and technicians
գիտությունների թեկնածուի այդ թվում՝	1 594	1 578	1 556	1 404	1 378	исследователи и техники doctor (candidate of science) кандидата наук including:
հետազոտողներ և տեխնիկներ	1 594	1 578	1 553	1 403	1 375	из них: researchers and technicians исследователи и техники

6.4. ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ
 VOLUME OF SCIENTIFIC-AND-TECHNICAL WORKS
 ОБЪЕМ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ

(մլն. դրամ)

(mln. drams)
(млн. драмов)

	2017	2018	2019	
Գիտատեխնիկական աշխատանքների ծավալը, ընդամենը	12 228.3	10 871.3	11 762.6	Volume of scientific and technical works, total
այդ թվում՝ կատարել են սեփական ուժերով	10 252.9	9 196.0	11 218.4	Объем научно-технических работ, всего including including withown powers в том числе выполнили собственными силами
Հետազոտություններ և մշակումներ, ընդամենը	11 811.4	10 110.0	11 292.1	Research and development, total
այդ թվում՝ կատարել են սեփական ուժերով	9 922.1	8 456.4	10 795.0	Исследования и разработки, всего including including withown powers в том числе выполнили собственными силами
Գիտատեխնիկական ծառայություններ	416.9	761.3	470.5	Scientific-and-technical services, total
այդ թվում՝ կատարել են սեփական ուժերով	330.8	739.6	423.4	Научно-технические услуги, всего including including withown powers в том числе выполнили собственными силами

6.5.ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ
PERFORMANCE OF SCIENTIFIC-AND-TECHNICAL WORKS
ВЫПОЛНЕНИЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ

(մլն. դրամ)

(mln. drams)
(млн. драмов)

	Ըստ աշխատանքների արժեքի At cost of work По стоимости работ			Ըստ ինքնարժեքի At cost price По себестоимости			
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Ավարտված և պատվիրատուի կողմից ընդունված աշխատանքների փաստացի ծավալը	11 228.8	10 026.7	10 517.4	10 879.6	9 815.3	10 240.7	Actual volume of completed work and work accepted by customer
Տարեկզբից կատարված աշխատանքների ծավալը	12 688.6	11 494.2	12 401.0	12 325.9	11 034.1	12 234.3	Volume of works performed from the beginning of year
այդ թվում՝ գիտատեխնիկական աշխատանքների ծավալը (արտադրանքը)	12 228.3	10 871.3	11 762.6	11 891.4	10 417.0	11 610.9	including: volume of scientific and technical works (production)
որանից՝							в том числе: объем научно-технических работ (продукция)
գիտահետազոտական աշխատանքներ	10 046.8	8 760.2	9 343.8	9 907.7	8 487.8	9 330.0	из них: research works
այդ թվում՝ հիմնարար	2 257.8	1 392.6	1 915.8	2 265.7	2 795.4	1 975.9	научно-исследовательские работы
նախագծակոնստրուկտորական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ	1 560.1	1 064.7	1 519.6	1 418.8	967.4	1 456.2	of which: fundamental research
արտադրանքի փորձնական օրինակների (խմբաքանակի) պատրաստում	107.2	187.8	265.9	91.2	158.4	222.5	в том числе: фундаментальные
նախագծային աշխատանքներ շինարարության համար	97.3	97.3	162.8	50.6	50.6	151.8	design engineering and technological works
գիտատեխնիկական ծառայություններ	416.9	761.3	470.5	423.1	752.8	450.4	project-construction and technological works
							preparation of experimental samples (lots) of production
							изготовление опытных образцов (партий) изделий (продукции)
							design work for construction
							project works for construction
							scientific and technological services
							научно-технические услуги

6.6. ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ, ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԴԱՍՏՈՒՄԸ
 ENROLMENT, ADMISSION AND GRADUATION OF POST-GRADUATES
 ЧИСЛЕННОСТЬ, ПРИЕМ И ВЫПУСК АСПИРАНТОВ

(մարդ)

(persons)
(человек)

	2015	2016	2017	2018	2019	
Ասպիրանտների թվաքանակը (տարեվերջին), ընդամենը	1 178	1 202	1 085	985	936	Total number of post-graduates (end of year) Численность аспирантов (на конец года) - всего
այդ թվում՝ սովորող						including: those studied in
գիտական հաստատություններում	217	246	191	145	123	scientific institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	114	126	98	66	47	of which: with available education
բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում	961	956	894	840	813	higher educational institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	328	330	325	298	318	of which: with available education
Ասպիրանտների ընդունելությունը, ընդամենը	353	396	265	248	258	Admission of post-graduates, total
գիտական հաստատություններ	70	80	32	45	37	scientific institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	47	42	15	18	23	of which: with available education
բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ	283	316	233	203	221	higher educational institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	113	124	93	109	132	of which: with available education
Ասպիրանտների պատրաստումը, ընդամենը	324	334	348	273	277	Total number of post-graduates completed their education
գիտական հաստատություններում	44	71	70	70	58	scientific institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	29	40	33	50	32	of which: with available education
բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում	280	263	278	203	219	higher educational institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	110	116	96	99	99	of which: with available education
Ընդհանուր ավարտածներից պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություն, ընդամենը	128	137	136	107	85	From total number of post-graduates with advanced education completed those having academic degree
գիտական հաստատություններում	28	43	37	38	19	scientific institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	25	34	26	37	16	of which: with available education
բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում	100	94	99	69	66	higher educational institutions
նրանցից՝ առկա ուսուցմամբ	70	74	67	58	54	of which: with available education

6.7. ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄՆ ԸՍՏ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՃՅՈՒՂԵՐԻ
 ENROLMENT, ADMISSION AND GRADUATION OF POST-GRADUATES BY SCIENCE FIELDS
 ЧИСЛЕННОСТЬ И ВЫПУСК АСПИРАНТОВ ПО ОТРАСЛЯМ НАУКИ

(մարդ)

(persons)
(человек)

	2015	2016	2017	2018	2019	
Ասպիրանտների թվաքանակը Number of post-graduates Численность аспирантов						
Ընդամենը	1 178	1 202	1 085	985	936	Total Всего
նրանցից՝ ըստ գիտության ճյուղերի						of which by science fields: из них по отраслям наук:
Ֆիզիկամաթեմատիկական	134	139	115	89	73	Physics and mathematics Физико-математических
Քիմիական	13	14	9	12	11	Chemistry Химических
Կենսաբանական	43	47	49	41	46	Biology Биологических
Երկրաբանական	24	35	34	32	35	Geology Геологических
Տեխնիկական	178	184	149	124	107	Technical Технических
Գյուղատնտեսական	13	2	2	2	4	Agriculture Сельскохозяйственных
Պատմական	70	84	66	75	78	History Исторических
Տնտեսագիտական	256	276	249	208	194	Economics Экономических
Փիլիսոփայական	20	17	16	14	13	Philosophy Философских
Բանասիրական	86	99	115	114	121	Philology Филологических
Իրավաբանական	103	87	81	77	61	Law Юридических
Մանկավարժական	39	29	29	21	22	Pedagogics Педагогических
Բժշկական	26	21	17	18	26	Medicine Медицинских
Դեղագործական	2	-	2	2	-	Pharmacy Фармацевтических
Անասնաբուժական	1	1	-	-	-	Veterinary Ветеринарных
Արվեստագիտական	23	23	23	23	15	Art Искусствоведения
Ճարտարապետական	24	25	24	28	29	Architecture Архитектуры
Հոգեբանության	42	36	33	32	36	Psychology Психологических
Սոցիոլոգիական	13	15	16	17	18	Sociology Социологических
Քաղաքական	68	68	56	56	47	Political Политических

	2015	2016	2017	2018	2019	
Ասպիրանտներն ավարտել են տարվա ընթացքում Post-graduate graduates per year Выпуск аспирантов за год						
Ընդամենը	324	334	348	273	277	Total Всего
նրանցից՝ ըստ գիտության ճյուղերի						of which by science fields: из них по отраслям наук:
Ֆիզիկամաթեմատիկական	39	43	43	36	35	Physics and mathematics Физико-математических
Քիմիական	4	5	2	2	2	Chemistry Химических
Կենսաբանական	11	20	8	11	11	Biology Биологических
Երկրաբանական	3	6	6	10	10	Geology Геологических
Տեխնիկական	55	39	59	44	46	Technical Технических
Գյուղատնտեսական	5	1	1	-	-	Agriculture Сельскохозяйственных
Պատմական	11	22	28	12	21	History Исторических
Տնտեսագիտական	83	71	89	70	53	Economics Экономических
Փիլիսոփայական	11	10	11	7	4	Philosophy Философских
Բանասիրական	15	19	20	23	17	Philology Филологических
Իրավաբանական	29	37	30	28	22	Law Юридических
Մանկավարժական	7	6	4	4	5	Pedagogics Педагогических
Բժշկական	9	13	9	2	4	Medicine Медицинских
Դեղագործական	-	1	-	-	2	Pharmacy Фармацевтических
Անասնաբուժական	3	-	1	-	-	Veterinary Ветеринарных
Արվեստագիտական	6	5	6	5	6	Art Искусствоведения
Ճարտարապետական	6	8	8	2	6	Architecture Архитектуры
Հոգեբանության	6	9	3	1	9	Psychology Психологических
Սոցիոլոգիական	4	4	2	2	4	Sociology Социологических
Քաղաքական	17	15	18	14	20	Political Политических

ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ, ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ, տարեվերջին
 ENROLMENT, ADMISSION AND GRADUATION OF POST-GRADUATES, end of year
 ЧИСЛЕННОСТЬ, ПРИЕМ И ВЫПУСК АСПИРАНТОВ, на конец года

